UN SLUJITOR DEVOTAT AL BISERICII ŞI TEOLOGIEI ORTODOXE, UN MARE TEOLOG (ORTODOX) AL EPOCII NOASTRE, COLOANA A TEOLOGIEI ORTODOXE CONTEMPORANE

Când îndreptăm privirea spre trecutul nostru bisericesc şi naţional, ne întâmpină din timp în timp, şi mai ales la răscruci de vremi, chipuri de slujitori ai altarelor şi ai culturii, tot atâtea coloane de susţinere ale istoriei noastre atât de zbuciumate. De fapt adevărata noastră istorie, a unui neam, ca şi a Bisericii, este întemeiată, roditoare şi deschizătorae de noi împliniri datorită valorilor nemuritoare sădite în sufletele generaţiilor de către asemenea slujitori. Chemat la cunoştinţă «Adevărului cel veşnic» din leagănul său istoric, neamul nostru a dat Bisericii şi istoriei universale cete de sfinţi, de eroi, viteji, mărturisitori şi grăitori de Dumnezeu.

Aceştia au creat un adevărat văzduh de valori – la loc de seamă fiind cele ale Ortodoxiei – care au ilustrat de-a lungul istoriei credinţa şi fiinţă neamului. În acest univers ne-a fost dat să vieţuim din tată în fiu; ne-a fost dat să gândim, să credem, să ne rugăm, să cântăm sau să ne îndurerăm, să iubim şi să nădăjduim în ocrotirea lui Dumnezeu, simţămite exprimate în graiul sfânt al părinţilor şi strămoşilor din veac şi până în veac. În acest grai străbun şi în dreapta noastră credinţă, ca elemente esenţiale ale neamului, moştenim o adevărată vistierie, ziditoare de suflet în istorie, artă şi opere scrise, o agonisită de veacuri a înaintaşilor noştri.

Ne-a mângâiat Dumnezeu, că, şi Biserica şi Teologia noastră să fie slujite de mari personalităţi, cunoscute în lumea creştină nu numai în operele teologice, originale şi profunde, ci şi din pilduitoarea lor trăire duhovnicească, din perspectiva filocalică a abordării aspectelor, uneori incomode, ale ecumenismului contemporan, ale complexelor aspecte ale Teologiei din zilele noastre.

Pe aceste piscuri ale contemporaneităţii creştine, precum şi în abisurile negaţiei sau ignorării valorilor ortodoxe şi creştine, sau în zbaterea apărării şi salvării lor, a apărut pe bolta Bisericii noastre chipul de profesor mai întâi, apoi cel de slujitor al Altarului, al Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae. Ne-a fost dăruit, am putea spune, drept cel mai de seamă în spaţiul culturii teologice şi al reliefării valorice supreme a trăirii mistico-filocalice, adică în spaţiul cel mai important pentru cuvenită dăinuire a oamenilor şi a neamurilor în acest veac şi în veşnicie.

Timp de mai bine de şase decenii, Părintele Profesor Dumitru Stăniloae a zăbovit cu râvnă la altarul şcolii teologice româneşti, pe care a slujit-o cu dăruire şi a îmbogăţit-o cu lucrări de mare profunzime şi originalitate, cu traduceri din Sfinţii Părinţi ai Bisericii şi cu un număr impresionant de studii şi articole în presă bisericească din ţară şi străinătate.

În toată această strădanie, cea mai de seamă, desigur, din cugetarea teologică românească, părintele şi dascălul cu faţa pururea radiind bunătate şi încredere, a dat explicitare, înainte de toate, marilor adevăruri evanghelice, punându-le în lumină printr-o sinteză de covârşitoare profunzime şi de o neasemuită bogăţie duhovnicească. Aceasta îşi are izvorul, credem, în adâncul cugetului stăpânit continuu de iubirea faţă de Biserică şi de fiii ei. Acest adevăr, exprimat odinioară de Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan, potrivit căruia «Dumnezeu este iubire», a pătruns adânc în inima sa, aprinsă de căldura acestui har, şi reluat aproape în fiecare pagină şi tălmăcire, îl poate defini pe Părintele Dumitru Stăniloae că «Teologul dragostei creştine». Orice faptă bună da strălucire vredniciilor proprii şi biruieşte viforul ispitelor prin manifestarea dragostei faţă de Dumnezeu şi faţă de semeni. În Ortodoxie, roadele virtuţii iubirii sunt covârşitoare, cum arăta viaţa şi nevoinţele iubitorilor de Dumnezeu, care sunt Sfinţii Părinţi. Ca şi altă dată Părinţii apărători ai dreptei credinţe, Părintele Stăniloae, cunoscător profund al adevărului credinţei cele adevărate, s-a avântat în toate împrejurările spre a apăra tezaurul de învăţătură şi viaţa creştină proprie nouă, romanilor.

Deşi nu a fost preot de parohie, Părintele Stăniloae a zugrăvit cu duioşie şi convingere statornicia, dreapta cumpănă şi ataşamentul credincioşilor din sate şi oraşe faţă de învăţătură şi rânduielile Bisericii stamoseşti. Mare gânditor şi scriitor teolog, Părintele Dumitru Stăniloae a izbutit să teologhisească la catedră şi să liturghisească, în acelaşi timp, oriunde rugăciunea şi cuvântul sunt căutate şi aşteptate. Din toate acestea, izbucneşte gândirea convingătoare ca orice formă de cultură este chemată să se împlinească în valorile dumnezeieşti, depozitate în Sfânta Liturghie. Adăpându-se la izvorul predaniei Sfinţiilor Părinţi, a stăruit pentru reaşezarea culturii noastre teologice în albia spiritualităţii practice şi pe coordonatele mistice ale trăirii filocalice, dăruind Bisericii strămoşeşti, pentru prima dată în literatura noastră bisericească, Filocalia în douăsprezece volume, şi cele mai

importante şi necesare opere ale Sfinţilor Părinţi. Cu câtă bucurie poposeşte cineva în casa unui preot de sat, unde poate consulta biblioteca parohială cu traducerile izvoarelor Ortodoxiei grupate în colecţia «Părinţi şi scriitori bisericeşti», la înfăptuirea cărora părintele nostru profesor a ostenit ani de-a rândul! Toată această râvnă sfântă depusă cu jertfelnicie şi cu multă răbdare şi dragoste pe altarul Ortodoxiei româneşti şi al Ortodoxiei, în genere, constituie temeiul unei binemeritate cinstiri din partea ierarhilor, preoţilor şi credincioşilor, care se îndestulează spiritual în scrierile sale.

Părintele Profesor Dumitru Stăniloae a fost darul şi binecuvântarea lui Dumnezeu pentru şcoala teologică românească, pentru a cărei întărire în credinţă a ostenit o viaţă, în acelaşi timp. Rămânând o vrednică pildă de urmat pentru preoţimea noastră, câte totdeauna se va regăsi în autenticitatea, înălţimea şi chemarea sa, zăbovind asupra scrierilor marelui nostru teolog, a cărui opera este unanim recunoscută în însemnătatea sa de excepţie.

P.F. Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române